

862**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI**

z dnia 25 czerwca 2002 r.

w sprawie kontroli granicznej dokonywanej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej.

Na podstawie art. 11 ust. 7 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. Nr 78, poz. 462, z 1991 r. Nr 94, poz. 422, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, z 1993 r. Nr 12, poz. 52, z 1994 r. Nr 53, poz. 214, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, Nr 34, poz. 163 i Nr 104, poz. 515, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 i Nr 124, poz. 583, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 110, poz. 1255, z 2001 r. Nr 45, poz. 498, Nr 106, poz. 1149 i Nr 110, poz. 1189 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 89, poz. 804) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1**Przepisy ogólne**

§ 1. Rozporządzenie określa tryb dokonywania:

- 1) kontroli granicznej,
- 2) kontroli osobistej oraz przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunków w portach i na dwor-

cach oraz w środkach komunikacji lotniczej, drogowej, kolejowej i wodnej

— przez funkcjonariuszy Straży Granicznej, zwanych dalej „funkcjonariuszami”.

§ 2. 1. Kontrola graniczna osoby przekraczającej granicę państwową, zwanej dalej „osobą”, obejmuje:

- 1) sprawdzenie autentyczności i ważności dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy państwowej,
- 2) stwierdzenie tożsamości na podstawie przedstawionego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy państwowej,
- 3) ustalenie, czy osoba nie jest poszukiwana lub uprawnione organy nie zleciły wobec niej albo środka transportu, którym podróżuje, wykonania czynności określonych przepisami odrębnymi, a także wykonanie tych czynności,
- 4) ustalenie, czy osoba, środek transportu, którym podróżuje, oraz przedmioty przez nią przewożone nie

zagrożą bezpieczeństwu państwa, porządkowi publicznemu lub zdrowiu publicznemu,

5) wykonanie czynności związanych z gromadzeniem danych z przeprowadzonej kontroli.

2. Kontrola graniczna cudzoziemców, poza zakresem, o którym mowa w ust. 1, obejmuje ponadto:

- 1) sprawdzenie autentyczności i ważności wiz lub innych zezwoleń, jeżeli są wymagane,
- 2) sprawdzenie spełnienia warunków wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymaganych na podstawie odrębnych przepisów,
- 3) ustalenie celu wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 4) sprawdzenie, czy opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej następuje przed upływem okresu ważności wizy lub terminu pobytu określonego na podstawie przepisów odrębnych.

3. Kontroli granicznej towarzyszy kontrola osobista, a także przeglądanie zawartości bagaży, środka transportu oraz przewożonego ładunku, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez osobę przekraczającą granicę czynu zabronionego pod groźbą kary.

§ 3. 1. Kontrola graniczna osoby może być ograniczona do czynności, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2 pkt 1 i 4.

2. Ograniczenia zakresu kontroli granicznej, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba podlegająca kontroli granicznej stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego lub zdrowia publicznego.

§ 4. 1. Kontrolę graniczną można uprościć lub dokonywać jej wyrywkowo, w przypadku gdy w następstwie wzrostu ruchu granicznego pomimo wykorzystania wszystkich możliwości organizacyjnych czas oczekiwania na przekroczenie granicy państwowej nadmiernie wzrasta.

2. Uproszczenie kontroli, o którym mowa w ust. 1, polega na ograniczeniu kontroli do zakresu określonego w § 3 ust. 1.

3. Wyrywkowe dokonywanie kontroli, o której mowa w ust. 1, polega na odstąpieniu od wykonywania czynności określonych w § 2 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i ust. 3 w stosunku do osób, które w tym samym dniu wielokrotnie przekraczają granicę państwową.

4. Wyrywkowego dokonywania kontroli nie stosuje się, jeżeli wobec osoby wielokrotnie przekraczającej granicę państwową uprawnione organy zleciły wykonanie czynności określonych odrębnymi przepisami, a także wówczas, gdy osoba ta jest poszukiwana listem gończym.

§ 5. 1. Kontrola graniczna osób posiadających paszporty dyplomatyczne lub paszporty zaopatrzone w wizy dyplomatyczne prowadzona jest z uwzględnieniem prawa międzynarodowego, zawartych umów i zwyczajów międzynarodowych.

2. Kontrola graniczna według zasad, o których mowa w ust. 1, prowadzona jest wobec członków międzynarodowych zespołów inspekcyjnych przekraczających granicę państwową w związku z realizacją zobowiązań międzynarodowych wynikających z:

- 1) Traktatu o konwencjonalnych siłach zbrojnych w Europie, podpisanego w Paryżu dnia 19 listopada 1990 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 15, poz. 73),
- 2) Traktatu o otwartych przestworzach, sporządzonego w Helsinkach dnia 24 marca 1992 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 103, poz. 1127),
- 3) Konwencji o zakazie prowadzenia badań, produkcji, składowania i użycia broni chemicznej oraz o zniszczeniu jej zapasów, sporządzonej w Paryżu dnia 13 stycznia 1993 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 63, poz. 703)

— niezależnie od dokumentów uprawniających te osoby do przekroczenia granicy państwowej.

§ 6. 1. Kontroli granicznej osób, towarów i środków transportu dokonuje się, z zastrzeżeniem ust. 2, zgodnie z kolejnością zgłaszania się do kontroli.

2. Stosownie do zasad wynikających z umów międzynarodowych wiążących Rzeczpospolitą Polską oraz przyjętych zwyczajów, kontroli granicznej dokonuje się poza kolejnością, w szczególności wobec:

- 1) będących w akcji pojazdów straży pożarnej, sanitarnych oraz osób uczestniczących w akcjach ratowniczych,
- 2) osób posiadających paszporty dyplomatyczne lub paszporty zaopatrzone w polskie wizy dyplomatyczne,
- 3) osób niepełnosprawnych z widocznym kalectwem, w podeszłym wieku oraz osób z małym dzieckiem na ręku,
- 4) osób podróżujących regularną międzynarodową komunikacją autobusową,
- 5) pojazdów przewożących żywe zwierzęta, towary łatwo psujące się lub niebezpieczne.

§ 7. 1. Przeprowadzanie kontroli granicznej może być potwierdzone przez odciski stempla kontrolerskiego na dokumencie uprawniającym do przekroczenia granicy państwowej.

2. Odcisk stempla kontrolerskiego, z zastrzeżeniem ust. 3, zamieszcza się:

- 1) na dokumentach podróży cudzoziemców,
- 2) na dokumentach obywateli Rzeczypospolitej Polskiej uprawniających do przekroczenia granicy państwowej — na ich wniosek.

3. Nie zamieszcza się odcisku stempla kontrolerskiego na dokumentach uprawniających do przekroczenia granicy państwowej:

- 1) przedstawicieli państw i organizacji międzynarodowych, których przyjazd był zgłoszony drogą dyplomatyczną,
- 2) na dokumentach uprawniających załogi statków morskich do przekroczenia granicy państwowej, je-

żeli podczas pobytu statku w porcie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej schodzą na ląd, bez opuszczania miasta portowego.

§ 8. Stempel kontrolerski, o którym mowa w § 7 ust. 1, zawiera: litery PL, nazwę przejścia granicznego, datę, numer oraz graficzne oznaczenie rodzaju ruchu granicznego i jego kierunku.

§ 9. 1. Kontroli osobistej dokonuje się w szczególności, w przypadku:

- 1) zatrzymania osoby, co do której zachodzi uzasadnione podejrzenie, że popełniła przestępstwo lub wykroczenie,
- 2) doprowadzenia do pomieszczeń służbowych osoby ujętej w związku z uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przestępstwa lub wykroczenia,
- 3) ujawnienia rzeczy przy osobie, które mogą stanowić zagrożenie bezpieczeństwa w komunikacji międzynarodowej.

2. Kontroli osobistej dokonuje się w wydzielonym do tego celu osobnym pomieszczeniu, niedostępnym dla osób trzecich, oraz przez osoby tej samej płci.

3. Przed przystąpieniem do kontroli osobistej uprzedza się osobę, która ma być poddana tej kontroli.

4. Osobę, która ma być poddana kontroli osobistej, powiadamia się o możliwości przeprowadzenia kontroli w obecności osoby trzeciej. Na żądanie osoby poddawanej kontroli osobistej kontroli tej dokonuje się w obecności osoby trzeciej.

§ 10. 1. Przed przystąpieniem do przejrzania zawartości bagaży uprzedza się o tym osobę przekraczającą granicę państwową.

2. Przejrzania zawartości bagaży dokonuje się w obecności osoby, o której mowa w ust. 1.

§ 11. 1. Sprawdzenia ładunku przemieszczanego lub przeznaczonego do przemieszczenia przez granicę państwową można dokonać w miejscu jego składowania, a także podczas jego załadowania, rozładowania lub przeładowania oraz w środku transportowym.

2. Czynności, o których mowa w ust. 1, dokonuje się w obecności właściciela, przewoźnika lub spedytora.

3. Sprawdzenia ładunku znajdującego się pod zamknięciem celnym dokonuje się w obecności funkcjonariusza urzędu celnego.

4. Sprawdzenia ładunku, o którym mowa w ust. 1, przy użyciu środków technicznych oraz psów służbowych dokonuje się w sposób niepowodujący jego uszkodzenia.

§ 12. 1. Kontroli granicznej w stosunku do osób z zastosowaniem środków technicznych oraz psów służbowych dokonuje się w sposób niepowodujący zagrożenia dla życia lub zdrowia tych osób.

2. Podczas dokonywania kontroli, o której mowa w ust. 1, psy służbowe prowadzi się na smyczy i w kagańcu przy nodze. W innych przypadkach psu kaganiec zdejmuje się.

Rozdział 2

Tryb dokonywania kontroli granicznej

§ 13. 1. Kontroli granicznej w przejściach drogowych dokonuje się bezpośrednio na pasach ruchu:

- 1) w autobusie — osób podróżujących autobusami,
- 2) przy pojeździe — osób podróżujących pojazdami innymi niż autobus, bez konieczności opuszczania go przez osoby podróżujące,
- 3) przy stanowiskach kontroli na wyznaczonych pasach ruchu — osób przekraczających granicę pieszo.

2. W uzasadnionych przypadkach można żądać od osób podróżujących pojazdem opuszczenia pojazdu.

3. Kontroli, podczas której wykonuje się czynności, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3, dokonuje się w miarę możliwości poza pasem ruchu, tak aby ruch innych pojazdów przekraczających granicę państwową nie został zakłócony.

§ 14. 1. Kontroli granicznej w przejściach kolejowych dokonuje się w czasie postoju pociągu na stacji kolejowej lub w czasie jazdy pociągu na wyznaczonych odcinkach linii kolejowych.

2. Dokonywanie kontroli granicznej w czasie jazdy pociągu może być uzależnione od rozdzielenia osób podróżujących w komunikacji międzynarodowej od osób podróżujących w komunikacji krajowej.

§ 15. 1. Kontroli granicznej osób:

- 1) w przejściach lotniczych portu lotniczego dokonuje się na wyznaczonych i odpowiednio oznaczonych pasach ruchu. W uzasadnionych przypadkach może ona być dokonana na pokładzie statku powietrznego albo przy zejściu lub wejściu na jego pokład,
- 2) podróżujących statkiem powietrznym odbywających lot:
 - a) z zagranicy, z międzylądowaniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli nie następuje zmiana statku powietrznego i na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie dosiadają się inni pasażerowie, dokonuje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na lotnisku dla nich docelowym,
 - b) za granicę, z międzylądowaniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli nie następuje zmiana statku powietrznego i na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie dosiadają się inni pasażerowie, dokonuje się na lotnisku ich wyjazdu,
 - c) z zagranicy, które kontynuują podróż na liniach krajowych, dokonuje się na lotnisku lądowania statku powietrznego z zagranicy,
 - d) i przesiadających się z lotu na linii krajowej na lot za granicę dokonuje się na lotnisku, z którego statek powietrzny odlataje za granicę,

3) podróżujących tranzytem lotniczym przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zmieniających statek powietrzny, dokonuje się tylko w przypadku opuszczenia strefy tranzytowej portu lotniczego.

2. W miarę możliwości kontroli osób legitymujących się paszportami dyplomatycznymi lub posiadających polskie wize dyplomatyczne i członków załóg statków powietrznych należy dokonywać na wydzielonych stanowiskach w porcie lotniczym.

§ 16. 1. Kontroli granicznej osób podróżujących statkami morskimi oraz członków załóg tych statków dokonuje się w wyznaczonych pomieszczeniach morskiego przejścia granicznego.

2. Kontroli granicznej osób, o których mowa w ust. 1, można dokonać także na pokładzie statku morskiego podczas zawijania do portu lub w czasie rejsu.

§ 17. Kontrola graniczna załóg i pasażerów statków morskich, poza zakresem, o którym mowa w § 2, obejmuje w szczególności:

- 1) odebranie listy załogi i listy pasażerów, przy wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) porównanie listy załogi i listy pasażerów ze stanem faktycznym załogi i pasażerów, przy wyjeździe z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) odebranie od kapitana statku polskiego zgłoszenia wyjścia, przy wyjeździe z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i zgłoszenia wejścia, przy wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 18. 1. Kontroli granicznej pasażerów promów morskich dokonuje się według zasad, o których mowa w § 13, przy czym podróżujący autobusami podczas kontroli powinni opuścić autobus.

2. Kontroli granicznej członków załóg promów morskich dokonuje się według zasad, o których mowa w § 17.

§ 19. 1. Kontroli granicznej załóg jednostek rybackich dokonuje się według zasad, o których mowa w § 17.

2. Od polskich jednostek rybackich nie wymaga się zgłoszenia wyjścia przy wyjeździe z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zgłoszenia wejścia przy wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Kontrola graniczna załóg polskich jednostek rybackich przekraczających granicę państwową, w przypadku gdy jednostki te nie zawijają do obcych portów lub nie wypływają poza polską wyłączną strefę ekonomiczną, może być dokonywana wyrывkowo.

§ 20. 1. Kontroli granicznej osób przekraczających granicę państwową jednostkami sportowo-żeglarskimi oraz członków załóg tych jednostek dokonuje się w sposób określony w § 2.

2. Kontrola graniczna osób, o których mowa w ust. 1, przekraczających granicę państwową jednostkami sportowo-żeglarskimi odbywającymi rejsy po Morzu Bałtyckim bez zawijania do portów obcych może być dokonana wyrывkowo.

§ 21. 1. Kontroli graniczne osób przekraczających granicę państwową jednostkami żeglugi śródlądowej oraz członków ich załóg dokonuje się w rzecznych przejściach granicznych na pokładzie tych jednostek.

2. Kontrola graniczna osób, o których mowa w ust. 1, może być dokonywana:

- 1) na postoju, w wyznaczonym miejscu przystani rzecznej lub portu rzecznej, w odpowiednio przystosowanych pomieszczeniach,
- 2) na postoju w nurcie rzeki lub kanału, na pokładzie jednostki,
- 3) w czasie rejsu na określonym odcinku śródlądowej drogi wodnej.

3. Kontroli granicznej osób, o których mowa w ust. 1, dokonuje się w sposób określony w § 17 z zastrzeżeniem, o którym mowa w ust. 4.

4. Od kapitana statku żeglugi śródlądowej nie wymaga się listy załogi i listy pasażerów.

§ 22. 1. Kontroli granicznej żołnierzy jednostek wojskowych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej przekraczających granicę państwową dokonuje się w sposób uproszczony.

2. Kontrola, o której mowa w ust. 1, może być ograniczona do odebrania listy żołnierzy zawierającej dane personalne oraz numery dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy państwowej, poświadczonej przez uprawniony organ wojskowy.

§ 23. Można odstąpić od kontroli granicznej lub dokonać jej w sposób ograniczony do przyjęcia zgłoszenia zamiaru przekroczenia granicy państwowej przez:

- 1) załogi statków Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa Okrętowego i Państwowej Straży Pożarnej, wychodzące w morze w związku z akcją ratowniczą,
- 2) załogi statków ratownictwa morskiego innych państw znajdujące się w polskich portach, wychodzące w morze w związku z akcją ratowniczą,
- 3) załogi pojazdów i statków powietrznych służb policyjnych państw sąsiednich uczestniczących w akcjach, których celem jest ochrona życia lub zdrowia,
- 4) członków załóg i osoby podróżujące polskimi statkami handlowymi, pasażerskimi i specjalnymi między portami polskimi oraz po Morzu Bałtyckim bez zawijania do obcych portów,
- 5) członków załóg statków budowanych lub remontowanych w stocznjach znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odbywających próbną rejsy bez zawijania do obcych portów,
- 6) członków załóg i pasażerów statków obcych podróżujących między portami polskimi, w przypadku gdy wobec osób tych została dokonana kontrola graniczna przy wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 7) załogi okrętów wojennych i statków powietrznych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,

8) załogi okrętów wojennych i statków powietrznych państw obcych wykonujących zadania w ramach wiążących Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych i porozumień.

Rozdział 3

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 24. 1. Przepis § 8 stosuje się od dnia związania Rzeczypospolitej Polskiej Układem z dnia 14 czerwca 1985 r., zawartym w Schengen pomiędzy rządami państw Unii Gospodarczej Beneluxu, Republiki Federalnej Niemiec i Republiki Francuskiej dotyczącym stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach.

2. Do dnia związania Rzeczypospolitej Polskiej Układem, o którym mowa w ust. 1, stosuje się stempel kontrolerski, który zawiera litery: SGRP, oznaczenie rodzaju przejścia granicznego, miejsce i datę przekroczenia granicy oraz numer.

§ 25. Przepisy rozporządzenia stosuje się od dnia 16 czerwca 2002 r.

§ 26. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji:

K. Janik